

คติชนในหมู่บ้านบางรักใน อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา

๑. มุขปาฐะ

๑.๑ คำดา

- ๑.๑.๑ ไอ้สัตว์(สุรี ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๒.๒ อีนรก(ร่อม่า โคกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๑.๓ ไอ้หมาเย็ดแม่ (ร่อม่า โคกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๑.๔ อีเปรต(ร่อม่า โคกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๑.๕ อีเวย(สมชาย ยาหาว ให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๑.๖ อีชิงหมาเกิด(ยูโสภ ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๑.๗ อีชาติหมา(ยูโสภ ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๑.๘ อีหน้าหี(สมชาย ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๑.๙ ไอ้หัวดอ(สมชาย ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๑.๑๐ อีอุบาท(สมชาย ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒ คำแข่ง

- ๑.๒.๑ ไปเปลวตะไอ้สัตว์(ยูโสภ ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)
- ๑.๒.๒ ไปให้รถชนตายตะไอ้เย็ดแม่(ยูโสภ ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)
- ๑.๒.๓ ขอให้ตายโหง (ยูโสภ ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)
- ๑.๒.๔ ขอให้ฉิบหายกันทั้งตระกูล(สุรี ยาหาว ให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)
- ๑.๒.๕ ขออย่าให้เจริญ(สุรี ยาหาว ให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)
- ๑.๒.๖ ขออย่าให้ได้พูดได้เกิด (สุรี ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)

๑.๓ คำพังเพย

- ๑.๓.๑ ปากหวาน วานเปรี้ยว หมายถึง คนที่ต่อหน้าพูดจาดี แต่ลับหลังนินทา(สุรี ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๓.๒ ยามยามทำคอใหญ่ หมายถึง ทำอวดตนว่ายิ่งใหญ่ (สุรี ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๓.๓ หมาหัวเน่า หมายถึง ไม่มีใครสนใจ(สุรี ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๓.๔ ตาเทาไขห่าน หมายถึง อากาศที่แสดงถึงความอยากได้มาก(สุรี ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๓.๕ ผอมเหมือนไม้เสียบผี หมายถึง ผอมมาก(สุรี ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๓.๖ สูงเหมือนเปรตเดือนสิบ หมายถึง สูงมาก(สุรี ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๓.๗ รักกันเหมือนตึกกวานคม หมายถึง ยอมทำเพื่อความรักทุกอย่าง(สุรี ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๓.๘ หมาหวงก้าง หมายถึง หวงสิ่งที่ทิ้งไปแล้ว(สุรี ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๓.๙ 'ไม่รู้จักรวันวันโน หมายถึง 'ไม่รู้เรื่องอะไรสักอย่าง(สุรี ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
- ๑.๓.๑๐ กินเหมือนผีอยู่ใน หมายถึง กินเยอะมาก(สุรี ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๔ คำสาบาน

- ๑.๔.๑ ข้าพเจ้าขอสาบานหากผิดคำพูดขอให้มีอันเป็นไป(ยูโสภ ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)
- ๑.๔.๒ ข้าพเจ้าขอสาบานว่าจะปฏิบัติตนตามคำพูด(ยูโสภ ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)

๑.๕ คำอธิษฐาน

- ๑.๕.๑ ขอให้ลูกพบเจอแต่สิ่งดีดีในชีวิตด้วยเทอญ(ยูโสภ ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)
- ๑.๕.๒ ขอให้อายุให้มีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียนเลยสาธุ(ยูโสภ ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)
- ๑.๕.๓ ขอให้ชีวิตของลูกมีแต่ความก้าวหน้า เงินทองไหลมาเทมา ด้วยเทอญ(ยูโสภ ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)
- ๑.๕.๔ ขอให้ลูกมีภรรยาที่ดี มีชีวิตที่สุขสบายด้วยเทอญ(ยูโสภ ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)
- ๑.๕.๕ ขอให้มีความสุข ทั้งตัวเองและคนในครอบครัวด้วยเถอะ สาธุ(ยูโสภ ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)
- ๑.๕.๖ ขอให้สมหวังในความรักและในทุก ๆ ด้านด้วยเทอญ(ยูโสภ ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)

๑.๖ คำอวยพร

- ๑.๖.๑ ขอให้คุณมีความสุขในทุก ๆ เรื่องนะลูกนะ(ยูโสภ ยาหาวให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)

- ๑.๖.๒ ขอให้หลานของป้ามีแต่เงินทองไหลมาเทมานะ(ยูโสภ ยาวาหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)
๑.๖.๓ ขอให้ยามีโรคภัยไข้เจ็บมารบร่าวนะลูกนะ(ยูโสภ ยาวาหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)
๑.๖.๔ ขอให้สวณวันสวณคืน ใครเห็นใครรัก(ยูโสภ ยาวาหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)
๑.๖.๕ ขอให้ลูกมีความเจริญในหน้าที่การงาน ตั้งใจทำงานนะลูกนะ(ยูโสภ ยาวาหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)

๑.๗ คำอุทิศ

- ๑.๗.๑ ขออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลนี้ให้เจ้ากรรมนายเวรทั้งหลายด้วยเทอญ (รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)
๑.๗.๒ ขออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้ญาติมิตรและบรรพบุรุษที่ได้ล่วงลับไปแล้วให้ได้รับส่วน ฝนบุญด้วยเทอญ(รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๐ ตำนาน

๑.๑๐.๑ ตำนานเขานางหงส์

กาลครั้งหนึ่ง มีชาย ๒ คน ชื่อนายเต่า และนายเต่า เป็นเพื่อนรักกัน แต่มีอายุต่างกันคือนายเต่า มีอายุมากกว่านายเต่าหลายปี นายเต่ามีลูกสาวสวย ชื่อ "นางหงส์" นายเต่า เป็นคนรูปหล่อ และนิสัยดี ไม่ได้เต่าแก่ตามชื่อ นายเต่าเห็นว่าเป็นคนมีหลักฐานมั่นคง จึงตัดสินใจยกลูกสาวให้ พระลูกสาวจะได้เป็นฝั่งเป็นฝา พอถึงวันฤกษ์ดีนายเต่าก็ยกขบวน ชนหมากมายังบ้านนายเต่า แต่เมื่อนางหงส์ได้ยินว่านายเต่าจะมาสู่ขอยด้วยตัวเอง นางก็คิดว่า นายเต่าคงเป็นคนแก่เต่าไม่เจียมตัว เธอจึงด่านายเต่า ประภาควา นางจะไม่ยอมแต่งงานกับนายเต่าเด็ดขาด นายเต่าโกรธจัดจึงเหวี่ยงชนหมากทิ้ง จนกลายเป็นเขาชนหมาก ส่วน นายเต่าไม่โหลูกสาว จึงตะกะทะคว่ำลิ่งไปกลายเป็นเขากะทะคว่ำในปลายปัจจุบัน หลายวันต่อมา นางหงส์ไปเที่ยวในงานวัด นางแอบเห็นนายเต่าเข้าจึงตกตะลึงเพราะนาย เต่า ยังเป็นหนุ่มรูปหล่อ ไม่แก่เหมือนชื่อ นางเสียใจ จึงกลับมาจัดข้าวตอกดอกไม้เดินทางไปขอขมาตยญ่อกนายเต่า ฝ่ายนายเต่ายังไม่หายโกรธ และเมื่อนางหงส์มาขอขมาจึงตวาด และขว้างปาข้าวตอกดอกไม้ต่อนาง นางหงส์รู้สึกอับอายอย่างมาก จึงวิ่งร้องไห้กลับบ้านจนเหนื่อย ล้มตายอยู่กลางป่าจนคนตระแคงกลายเป็น เขานางหงส์

กันเขตแดนระหว่างอำเภอเมืองพังงา กับอำเภอบ้านนาถ้ำน้ำพุมาจนถึงทุกวันนี้ ฝ่ายนายเต่าพอทราบข่าว ก็เสียใจเดินทางไปทรมันงเหม่อ มองทะเลจนขาดใจตายร่างของนายเต่าก็กลายเป็นเขาเต่า"อยู่ชายทะเลในเขตอำเภอยุทธูปบุปผ ส่วนนายเต่าพอนางหงส์ เมื่อรู้ว่าลูกสาวตายกลางป่า ก็โกรธแค้นนายเต่า วิ่งตามหา มายังกลางป่า จนหมดแรงสิ้นใจตายกลางป่า จนเป็น เขาเต่า(รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๐.๒ ตำนานเขาตะปู

เขาตะปูเป็นชื่อเกาะเล็กๆ ในอ่าวพังงา เป็นเขาหินปูนที่มีลักษณะพิเศษ คือ มีฐานเล็กแต่ตัวภูเขาใหญ่จนทำให้หลายคนแปลกใจว่ายืนอยู่ได้อย่างไร มีเรื่องเล่าว่า ครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีชายหาปลาคนหนึ่งออกไปทอดแหหาปลา ทอดอยู่นานยังไม่ได้ปลาสักตัวเดียว

ครั้งสุดท้ายทอดลงไปติดตาปูมาตัวหนึ่งแกหยิบขึ้นมาแล้วเหวี่ยงทิ้งลงในน้ำแล้วเดินไปทอดแหในที่อื่น ๆ ต่อไป แต่ทอดแหลงไปก็ครั้งๆ ก็ขึ้นมาแต่ตาปูตัวเดิมอีก แกไม่ไหวมาก ใช้มีดฟันตาปูตัวนั้นอย่างแรง ตาปูขาดกระเด็นไปปักที่กลางทะเล กลายเป็นเขาตาปูมาถึงทุกวันนี้(รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๐.๓ ตำนานถ้ำน้ำผุด

นานมาแล้วมีพระพุทธรูปหนึ่ง ได้เดินทางมาถึงตำบลถ้ำน้ำผุด เห็นมีป่าเขาเป็นที่ร่มรื่น และเงียบสงบ เหมาะแก่การปฏิบัติธรรม จึงปักกรดจำศีลภาวนาอยู่ ณ ที่นั้น ในขณะที่นั่งวิปัสสนาอยู่นั้นได้ยินเสียงดัง จนแผ่นดินสั่นสะเทือน เป็นเสียงที่ดังจากโพรงหินในป่า ภูเขา พร้อมกับน้ำไหลออกมามากมาย แต่พระภิกษุรูปนั้น ยังคงนั่งบำเพ็ญเพียรต่อไป จนถึงกลางดึกสงัด มีร่างของชายแก่คนหนึ่งนั่งขวางหน้าเขาคือ มีผมยาว หนวดเครายาว เดินออกมาจากถ้ำ ตรงมาหาพระภิกษุนั้นแล้วบอกพระภิกษุว่าอย่ามาบำเพ็ญเพียรที่นี่เลย ด้วยจะหาความสงบไม่ได้ เพราะต่อจากนี้ไป ณ ที่นี้ จะเกิดสิ่งมหัศจรรย์ คือ จะมีเสียงดังจากใต้ดินแล้วมีน้ำผุดออกมาเป็นระยะ ๆ ขอให้ไปหาที่ที่สงบกว่านี้ พระภิกษุนั้นรับคำ ชายชรานั้น ขอร้องให้พระภิกษุช่วยบอกชาวบ้านในละแวกนั้น ให้ช่วยกันสร้างศาลเจ้าขึ้นบูชา แล้วร่างนั้นก็หายไป ต่อมาพระภิกษุได้ เล่าเรื่องนั้นให้ชาวบ้านฟัง ชาวบ้านบางคนก็เคยเห็นชายชราตรงกับที่พระภิกษุเล่าให้ฟัง เดินหายไปทางถ้ำนั้นอยู่บ่อย ๆ จึงพากันเชื่อถือ แล้วได้ช่วยกันสร้างศาลเจ้าขึ้น บนเนินเขาเพื่อบูชา ในปัจจุบันผู้ฟังไปหมดแล้ว แต่ได้มีผู้มีจิตศรัทธาสร้างขึ้นมาใหม่ คลุมบริเวณที่มีน้ำผุด ชาวบ้านเรียกว่า "ศาลเจ้าบุญเท่ากอง" และมีพิธีไหว้เจ้ากันในเดือน ๓ ของทุกปี ปัจจุบันถ้ำน้ำผุด เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดพังงามีลักษณะแปลกกว่าที่อื่นตรงที่ น้ำจะผุดออกมาไม่เป็นเวลา วันละ ๑ - ๓ ครั้ง ก่อนที่น้ำจะผุดมีเสียงดังสะเทือน ชาวพังงาเชื่อว่าผู้ที่เห็นน้ำผุดเท่านั้นจะมีบุญ ถ้าใครไม่มีบุญจะไม่ผุดให้เห็น(รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๓ เนื้อเพลงแปล

๑.๑๓.๑ น้ำซุบต้มจุ่ม

ฮาเฮอ เหวเฮอ บานนี้ เหว เขาเล่าเขาเลือว่าหนูหนัก

ต้มจุ่มแมงลักน้ำซุบแกงเลียงส้มเหมา กินหอยเหลือหรือหอยพีเนรเหอ

ทอโพรทอหรือค้อยมาเลา น้ำซุบแกงเลียงส้มเหมา

พีเจ้าไม่เคย เหว เหวะ กิน พีเจ้าไม่เคย เหว เหวะ กิน(รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๓.๒ นางงามลงเก็บข้าว

ฮาเฮอ เหวเฮอ เดือนสาม เหว นางงามจะลงเก็บข้าว

เก็บนาไหนเจ้า เก็บข้าวที่นาโคหา

แนะนำให้พีไป เห็นบ้านนายไกรอยู่สาขา

ตกแต่ต้นหว้า นั้นและหัวนา เหว เหวะ น้อง(รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๓.๓ เจ้าพระยีนบาตร

ฮาเฮอ เหวเฮอ เจ้าๆ เหว หุงข้าวพระมายีนบาตร

คดข้าวไถถาด คดทั้งข้าวบาตรข้าวปิ่น
กรวดน้ำพิษฐาน ให้ท่านสมภารได้กิน
คดทั้งข้าวบาตรข้าวปิ่น เชิญกิน พ้อทูล เหน่ เหอะ หัว(ร่อม่า โคกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๓.๔ พ้อทองหลอออย่าไปขอเมียไกล
ฮ่าเฮ้อ เหน่เฮ้อ พ้อทองหลอออย่าขอเมียไกล
ขอแค้แค้หัวโต เริงต่อชាយคา
อดหมากไต่ยี่นหมาก อดยาไต่ยี่นยา
เริงต่อชាយคา ไต่หมากไต่ยาทอ้งร้อย เหน่ เหอะ ชั่ง(ร่อม่า โคกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๓.๕ กำเนิดนางโนรา
ฮ่าเฮ้อ เหน่เฮ้อ นางโนรา เหน่ เดือนหกเจ้าพี่เอย เกิดข้างเกิดม้า
เมื่อเกิดนางโนรา เกิดภูเขาดูเงินภูเขาทอง
ผุดขึ้นล่องลอยสี่มุมประสาท แม่ตั้งใจปองให้ลูกอยู่ครองเมืองไกรลาส
โนราสี่สวาท คลาดแม่ไปเมือง เหน่ เหอะ ไกล(สมชาย ยาวหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๓.๖ ชักใบถอยหลัง
ฮ่าเฮ้อ เหน่เฮ้อ เรือใหญ่ เหน่ ชักใบถอยหลังนำสังเวท
ยกมือขึ้นไหว้ท่านกาเกด น้ำเนตรลงมาสก ๆ
เอามือมาลูบอก หนิดจาตัวเอยเรามีกรรม
เหนี่ยวเหอเหนี่ยวนัก หยุดพักที่นางครุฑ
โนราตาดำ ทำบวงคลองคอค เหน่ เหอะ น่อง(สมชาย ยาวหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๓.๗ นกเขาเดินได้แต่เข้านังโยนูก
ฮ่าเฮ้อ เหน่เฮ้อ นกเขา เหน่ เดินได้แต่เข้านังโยนูก
ตัวเดียวเกี่ยวไม้พุก ขันถ่อล่อช่ายได้ทุกวัน
วันนี้ไปไหนนางเนื้อเกลี้ยง ที่ไม่ได้ยินเสียงนกเขาขัน
ขันถ่อล่อช่ายได้ทุกวัน ขันให้พี่ช่ายฟัง เหน่ เหอะ เสียง(สมชาย ยาวหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๓.๘ นกจอกคาบดอกทองกลาง
ฮ่าเฮ้อ เหน่เฮ้อ นกจอก เหน่ คาบดอกทองกลาง
ข้างเร็นฮีสีนาง โนรามาชอฮีเพ็งจันทร์
ขอเหนี่ยวสลักถ้วย น้ำทะเลสักขัน
โนรามาชอฮีเพ็งจันทร์ เหนี่ยวหมันมัน เหน่ เหอะ(สมชาย ยาวหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๓.๙ ขวัญเจ้านอนในเปลผ้า
ฮ่าเฮ้อ เหน่เฮ้อ นอนนอน เหน่ เชิญขวัญเจ้านอนในเปลผ้า
เจ้านอนเสียเถิดนะกานดา ครันตื่นขึ้นมาได้เหวยนม
นอนเกิดแก้วแม่ ขวัญข้าวของแม่อย่าปรากรม
ตื่นขึ้นทราชมม เหวยนม พระมาร เหน่ เหอะ ดา(สมชาย ยาวหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๓.๑๐ ยามเย็นฝันเห็นนกรอน
ฮ่าเฮ้อ เหน่เฮ้อ ยามเย็น เหน่ ฝันเห็นนกรอนบนคีรี
นกแขกเต้าเคล้าโคกกับปักสี เหมือนพี่กับน้องชวนกันเซย
เสียงลมหลาดันนั้นพัดกล้า สาลิกาบ้าแล้วแก้วอกเอย
เหมือนพี่กับนวลชวนกันเซย ออกเอยเรามี เหน่ เหอะ กรรม(สมชาย ยาวหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๖ เนื้อเพลงประกอบละครละเล่น
๑.๑๖.๑ บ้านทราย
บ้านทรายทอมีชั้นบน มีชั้นล่าง มีด้านหน้ามีด้านหลัง
มีพร้อม ๆ กันชั๊กกะเป่าอึ้งดูบ ชั๊กกะเป่าอึ้งดูบ(สมชาย ยาวหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๖.๒ หนูแดงแกงไก่
หนูแดงแกงไก่ใส่พริกไทย ร้อยเม็ดคุณย่าว่าเผ็ด

ใสน้ำเยียวครึ่งโหล หนูแดงโมโหชักกะเป่ายิ่งจูบ
(สมชาย ยาวหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๖.๓ มอญชอนผ้า

มอญชอนผ้าตุ๊กตายุ่งข้างหลัง ใครนั่งไม่ระวังฉันจะตีก้นเธอ(สมชาย ยาวหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๖.๔ งูกินหาง

แมงเขยกินน้ำบ่อไหน กินน้ำบ่อหินบินไปก็บินมา

แมงเขยกินน้ำบ่อไหน กินน้ำบ่อทรายย้ายไปก็ย้ายมา

แมงเขยกินน้ำบ่อไหน กินน้ำบ่อโคกโยกไปก็โยกมา

แมงเขยกินหัวหรือกินหาง กินกลางตลอดตัว(สมชาย ยาวหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๖.๕ วีรชาวัสสาร

วีรชาวัสสารสองทะนนานข้าวเปลือก เด็กน้อยตาเหลือก

เลือกทองใบลานคดข้าวใส่จาน คอยพานคนข้างหลังไว้(รอม่า โคนเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๑๖.๖ จุ่มจี้จุ่มจวด

จุ่มจี้จุ่มจวดพาลูกไปบวช ถึงวัดถึงวาพอสีกออกมา

ตุ๊กตาพุ่งปองทำทำไหว้ก็อง พุ่งปองตาเหล่ทำทำจับเข้เข้ขบไช้ขาด

ทำทำไหว้สาดสาดพลัดใส่หัว ทำทำทำไหว้ผัวผัวฉัตรพลัดคอง (รอม่า โคนเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓ ปริศนาคำทาย

๑.๒๓.๑ ไอ้ให้เห็ดต้นเท่านี้วก้อยพระนั่งหาร้อยไม้หัก

ตอบ ต้นตี่ปี่ (รอม่า โคนเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๒ ไอ้ให้เห็ดต้นเท่าโพนลูกโยนไปไกล

ตอบ ต้นยาง(รอม่า โคนเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๓ ไอ้ให้เห็ดพระไอ้ให้รอยุ่ปลายสุด

ตอบ พระยอด (รอม่า โคนเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๔ ไอ้ให้เห็ดต้นเท่าครกลกดกรอบแขน

ตอบ โพน(รอม่า โคนเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๕ ไอ้ให้เห็ดต้นเท่าลำแขนเป็นลูกหน่วยเดียว

ตอบ ลูกมาลี (ลูกสับปะรด) (รอม่า โคนเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๖ ไอ้ให้เห็ดมาแต่เมืองนอกยังดอกหาใหม่ใบ

ตอบ ดอกฝน (รอม่า โคนเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๗ ไอ้ให้เห็ดตัวแดงหัวลานกินข้าวเข้าเพียงคำกินไม่ได้

ตอบ พระ (รอม่า โคนเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๘ ไอ้ให้เห็ดเขียวเหมือนพระอินทร์ข้างโนกินลัวมัน

ตอบ พร้าว (มะพร้าว) (รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๙ ไอ้ให้หรือตันเท่าหิดมีฤทธิ์เหลือเหตุ

ตอบ ดีปลี (พริกขี้หนู) (รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๑๐ ไอ้ให้หรือยักไอ้ให้ไม่กินคน

ตอบ ยักควี่ (รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๑๑ สำนวน

๑.๒๓.๑๑ กลองโนราภอลองหนึ่ง ดังกว่ากลองวัด

หมายถึง สนใจความบันเทิงมากกว่าสนใจธรรมะ (รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๒ ขี้ไก่ไม่ให้หก ชั่นไก่ไม่ให้หล่น

หมายถึง แสดงความรอบคอบ รู้จักเก็บเล็กผสมน้อย (รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๓ คนมาทีหลัง กินดั่งเหนียว หรือ คนมาหล้า กินลูกหว่าแก

หมายถึง คนทำงานล่าช้ายอมเสียเปรียบผู้อื่น (รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๔ ข้ามก็ไม่วอด ลอดก็ไม่พ้น

หมายถึง จะข้ามก็ไม่ได้ จะลอด (หนี) ก็ลอดไม่ได้ หมายถึง มนุษย์หลีกเลี่ยงไม่ได้เกิดแก่เจ็บตาย หรือไม่พ้นเคราะห์กรรมที่ตามมา (รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๕ ขวัญข้าวเท่าหัวเรือ ขวัญเกลือเท่าหัวช้าง

หมายถึง การรู้จักบุญคุณของสิ่งที่ให้คุณแก่ชีวิตเรา ดังเช่นข้าวและเกลือ (รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๖ ชื่อได้เข้า หน้าได้พี่เณร

หมายถึง การทำงานบางครั้งความเหนื่อยเป็นของผู้ทำ แต่การได้หน้าหรือได้เกียรติเป็นของผู้อื่น (รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๗ ตีนส่ายให้สรวงสวนพร้าว ตีนเข้าให้สรวงสวนยาง

หมายถึง การประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับอุปนิสัย (รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๘ ถือมองให้เพื่อนตี ตรันวานหมีให้เพื่อนเล่น

หมายถึง ทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น แต่ตัวเองต้องเหน็ดเหนื่อย บางครั้งถึงกับเสี่ยงภัย (รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๙ น้ำเต้าล่ำมา ขี้พร้าวล่ำไป

หมายถึง การช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน หรืออาจหมายถึงบุคคลเฉื่อยชา ล่าช้า ทำงานด้วยกัน (รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๑.๒๓.๑๐ ข้างในไฟคลอก ข้างนอกวันทอ

หมายถึง เก็บความโกรธไว้ไม่ให้ผู้อื่นรู้ (รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

อมุขปาฐะ

๒.๕ ความเชื่อ

๒.๕.๑ ห้ามไปงานศพเวลาเรากำลังเป็นแผล

ความเชื่อนี้คนเฒ่าคนแก่ถือกันมาก เพราะว่างานศพเป็นงานอวมงคล เกี่ยวกับคนตาย วิญญาณ ดังนั้นหากใครเป็นแผลสดหรือแผลเปื่อย ไม่ควรไปร่วมงานศพ เพราะจะทำให้แผลเปื่อยมากขึ้น หรือเป็นแผลเรื้อรังรักษาไม่หาย (รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๒.๕.๒ ห้ามชวนใครกลับบ้านโดยไม่เอ่ยชื่อ

สมัยก่อนมีแต่ป่า ภูติผีปีศาจแรง หลอกหลอนคนได้แม้กระทั่งกลางวัน และคนสมัยก่อนก็มักไปไหนมาไหนโดยการเดิน ผ่านป่าบ้าง ผ่านวัดบ้าง ผ่านป่าช้าบ้าง เวลาจะชวนใครไปบ้านระหว่างทางก็จะเอ่ยชื่อด้วย เพราะหากแผลชวนแบบดื้อๆก็อาจจะมิสิทธิ์ได้คนที่ไม่รู้จักไปแทน(รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๒.๕.๓ เวลาเข้าป่าอย่าพูดถึงสิ่งสราสสัตว์ เวลากลางคืนไม่ควรพูดถึงเรื่องวิญญาณ

ความเชื่อเรื่องนี้หลายคนคงทราบดีแล้ว และมันก็เป็นเช่นนั้น เช่น เวลาเดินป่า เราไม่ควรพูดถึงสัตว์ที่น่ากลัว เช่น เสือ งู หากลงน้ำก็อย่าพูดถึงพราย หรือจะเข้ เป็นต้น เพราะมันจะมาให้เราเจอเลยก็ด้วย เช่นเดียวกับเวลากลางคืนอย่าพูดถึงเรื่องผีหรือวิญญาณ(รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๒.๕.๔ ห้ามนอนขวางทางเดิน

ความเชื่อนี้ยังขลังมาถึงบัดนี้ คำว่าอย่านอนขวางทางนั้น หมายความว่า ตรงไหนที่เป็นทางสัญจรไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ เราไม่ควรไปนอนขวางทาง บางคนเป็นหลังบ้างต้องระวังให้ดี เช่น นอนขวางทางเข้าบ้าน เข้าร้าน เป็นต้น คุณอาจจะต้องเจอกับอาการที่เค้าเรียกกันว่า โ ผีอำ โ คำนี่ไม่ได้แปลว่าโดนสิ่งลึ แต่แปลว่าโดนเหยียบโดนทับ เนื่องจากวิญญาณจะสัญจรผ่านทางดังกล่าว(รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๒.๕.๕ อย่าเล่นซ่อนแอบเวลากลางคืน

ความเชื่อนี้เป็นเรื่องที่น่าเชื่อถือเสียจริง เพราะเวลากลางคืน เป็นเวลาที่สิ่งลึกลับออกมาเล่นผ่าน เวลาเราเล่นซ่อนแอบกัน บางทีเราอาจจะต้องเจอกับแขกที่ไม่ได้รับเชิญเข้ามาร่วมเล่นด้วย อีกประการคือกลางคืนมันมีตะขาบ งู สัตว์มีพิษทั้งหลาย หรือแม่มดแต่นาม ตะปู กระเบื้อง เราไม่เห็นแล้วไปเหยียบเข้า อาจจะได้รับอันตรายได้(รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๒.๕.๖ อย่านอนหันหัวไปทางทิศตะวันตก และอย่านอนเอามือทั้งสองกุมหน้าอก

ความเชื่อนี้มีคนเชื่อมากมาย เนื่องจากคนเป็นควรจะนอนหันหัวไปทางทิศไหนก็ได้ แต่ไม่ใช่ทิศตะวันตก เพราะทิศตะวันตกนั้นเป็นทิศที่เค้านหันหัวศพคนตายไปหา ดังนั้นเรายังมีชีวิตอยู่ ก็อย่าไปนอนแบบคนตาย อีกนัยหนึ่งคือมันไม่เป็นสิริมงคลกับชีวิตนั่นเอง(รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๒.๕.๗ หลังจากกลับงานศพ หรือ กลับจากเดินทางไกล ให้ล้างเท้าก่อนเข้าบ้าน

ความเชื่อนี้มีมานานแล้ว โดยคนสมัยก่อนเวลากลับจากไปไหนมาไหน เค้ามักล้างมือล้างเท้าก่อนขึ้นเรือน เพื่อเป็นการชำระสิ่งสกปรกที่ติดตัวมา อีกนัยหนึ่งคือชำระสิ่งไม่ดีที่ติดตัวมาด้วย เนื่องจากมันมากับตัวเรา เข้าสู่บริเวณบ้านของเราโดยเจ้าที่เจ้าทางในบ้านมิได้ขัดขวาง หากเราล้างเท้า สิ่งเหล่านี้ไม่ดีเหล่านั้นก็จะเข้าบ้านเราไปด้วย(รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๒.๕.๘ วันสำคัญของเรา จงอย่าออกไปไหน

เราคงเคยได้ยินข่าวการเสียชีวิตของคนบางจำพวก เช่น นาคที่ จะบวชเป็นพระเสียชีวิตก่อนได้บวช เจ้านายหรือเจ้าสาวเสียชีวิตก่อนได้แต่งงาน นักศึกษาเสียชีวิตก่อนได้รับปริญญา เป็นต้น บางครั้งไม่ได้เสียชีวิตหรอก แต่ก็เป็นเหตุให้งานสำคัญของเราต้องหยุดไปหรือเสียหายไป(รอม่า โศกเคียนให้ข้อมูลเมื่อ ๒๓ พฤศจิกายน)

๒.๒๐ อาหาร

๒.๒๐.๒ แกงส้มหน่อไม้ดองกับปลาอินทรี(ยูโสภ ยาวหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)

๐๗ผ

๒.๒๐.๓ แกงพุงปลา(ยูโสภ ยาวหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)

๐๗ผ

๓. ผสม มีทั้งมุขปาฐะและอมมุขปาฐะ

๓.๑ โนรา

๑. ฟูฝ(ยูโสภ ยาวหาให้ข้อมูลเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน)

ย

นามานุกรม

สุรี ยาวหา เกิดเมื่อ วันศุกร์ ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ อายุ ๔๒ ปี เพศหญิง ที่อยู่ ๓๐/๕ หมู่ ๙

ต.โคกเคียน อ.ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ๘๒๑๑๐ เบอร์โทรศัพท์ ๐๙๒ ๒๙๒๕๖๘๐ ให้ข้อมูลนางสาวเกวลิน ยาวหา เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๙

ยูโสภ ยาวหา เกิดเมื่อ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๑๔ อายุ ๔๖ ปี เพศชาย ที่อยู่ ๓๐/๙ หมู่ ๙ ต.โคกเคียน อ.ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ๘๒๑๑๐ เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๑ ๙๕๖๐๖๘๗ ให้ข้อมูลนางสาวเกวลิน ยาวหา เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

สมชาย ยาวหา เกิดเมื่อ วันจันทร์ ที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ อายุ ๔๙ ปี เพศหญิง ที่อยู่ ๓๐/๑๐ หมู่ ๙ ต.โคกเคียน อ.ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ๘๒๑๑๐ เบอร์โทรศัพท์ ๐๖๑ ๓๔๖๑๑๔๐ ให้ข้อมูลนางสาวเกวลิน ยาวหา เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

รอมมา โคนเคียน เกิดเมื่อ วันอังคาร ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๐๑ อายุ ๖๐ ปี เพศหญิง ที่อยู่ ๓๐/๑ หมู่ ๙ ต.โคกเคียน อ.ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ๘๒๑๑๐ เบอร์โทรศัพท์ ๐๖๒ ๓๔๖๑๑๔๐ ให้ข้อมูลนางสาวเกวลิน ยาวหา เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย ย ย ย ย [คติชน](#) :คติชนวิทยา

ย

ย

ย